Hemodialyse-katheter: hoe draag ik er zorg voor?

azdelta
Uw ziekenhuis.

Beste patiënt

Door een sterk verminderde nierfunctie is de opstart van een nierfunctievervangende therapie al gebeurd of is dit binnenkort gepland.
Om te kunnen dialyseren, is een goede toegangsweg tot de bloedbaan nodig. De arts kan hiervoor een chirurgische verbinding tussen een slagader en een ader (arterioveneuze fistel) laten aanleggen of een dialysekatheter laten plaatsen. De dialysekatheter wordt in deze folder verder besproken. Mocht u na het lezen van deze brochure nog vragen hebben, dan kunt u altijd bij ons terecht.

De dienst nierziekten

1 Indicaties

In tegenstelling tot de arterioveneuze fistel kan een dialysekatheter onmiddellijk na plaatsing gebruikt worden. Een dialysekatheter kan ook als tijdelijke oplossing gekozen worden:

- voor patiënten die dringend gedialyseerd moeten worden
- voor patiënten met een vermoedelijk korte periode van dialyse
- voor patiënten die geen of een onvoldoende ontwikkelde arterioveneuze fistel hebben

2 Soorten

Er moet een onderscheid gemaakt worden tussen een **tijdelijke** en een **definitieve** dialysekatheter.

Definitieve dialysekatheter

Dit is een soepel buisje in kunststof dat ruime tijd (jaren) ter plaatse kan blijven. De vaatchirurg brengt de katheter meestal via de halsader in de bloedbaan. Het andere uiteinde wordt

via een onderhuids tunneltraject naar de borststreek geleid en wordt daar naar buiten gebracht.
Het getunneld of onderhuids traject zorgt, samen met een vilten ring rond de katheter, voor verankering en voor een verlaagd infectierisico. Het uiteinde van de katheter blijft onzichtbaar onder de kledij. De ingreep gebeurt onder algemene verdoving en duurt ongeveer 45 minuten.

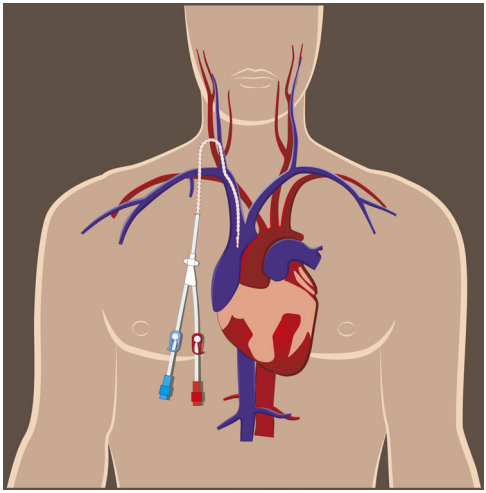

Afbeelding van een definitieve dialysekatheter.
(Shutterstock)

Tijdelijke dialysekatheter

Een tijdelijke dialysekatheter bestaat uit een iets stijvere kunststof en wordt, onder lokale verdoving, geplaatst door de nierspecialist of anesthesist. Er zijn 3 mogelijke plaatsen.

Halsader
De halsader is de meest aangewezen plaats. De katheter kan enkele dagen tot enkele weken ter plaatse blijven. Er is een iets hogere kans op infectie (bloedbesmetting).
Ader onder het sleutelbeen
Een katheter in de ader onder het sleutelbeen kan ook een tijdje ter plaatse blijven maar zorgt voor een iets hogere kans op laattijdige vernauwing van de ader en zwelling van de arm.

Liesader
De liesader is de derde mogelijkheid maar wordt best zo kort mogelijk ter plaatse gelaten door het groter risico op infecties en bloedingen. Met een lieskatheter is het enkel toegestaan om zich te verplaatsen van bed naar zetel en toilet (en omgekeerd). Wandelen is niet toegestaan.

3 Katheterzorg

Als u naar dialyse komt, draagt u het best een blouse of hemd die langs de voorzijde voldoende ver geopend kan worden waardoor de katheter makkelijk bereikbaar is: voor de verbandzorg en voor het aan- en afsluiten.
Hierdoor kan er druk op de katheter voorkomen worden.
Bij druk op de katheter krijgt de insteekopening anders microscheurtjes, die een toegangspoort voor bacteriën vormen (tunnelinfectie).

De eerste dialyse na plaatsing van een definitieve dialysekatheter, zal er onder het verband een speciaal 'vlinderverband of statlock' aangebracht worden om de katheter sneller te laten ingroeien.

Foto van een vlinderverband
(statlock)

De bedoeling is dat dit vlinderverband gedurende 6 weken ter plaatse kan blijven. Wanneer dit echter bebloed of los zou zijn, wordt er een nieuw vlinderverband aangebracht tot de 6 weken voorbij zijn en de katheter voldoende is ingegroeid.

Iedere dialyse wordt de insteekplaats van de katheter opgevolgd door een verpleegkundige. De verpleegkundige

controleert of het verband nog intact is en gaat na of er geen tekenen van infectie zijn bij de katheterinsteekplaats. Als het verband intact is en als er geen infecties te zien is, mag het katheterverband tot 6 weken dicht blijven. Als het verband los is of er korstjes te zien zijn, wordt het verband steeds verzorgd. Bij infectie wordt de katheter met een speciaal verband verzorgd dat een ontsmettende werking heeft op de insteekplaats. Eventueel zal er antibiotica opgestart worden.

Foto van een katheterverband

Let op:

- **NOOIT** zelf het verband vervangen. Het wordt steeds door de dialyseverpleegkundige gecontroleerd en eventueel vervangen. Als een thuisverpleegkundige of een verpleegkundige van een andere afdeling het verband wil vervangen, vraag hen om contact op te nemen met dialyse.
- **NOOIT** de katheter of het verband nat maken: niet zwemmen, opletten bij douchen en bij het wassen...
- **NOOIT** krabben bij jeuk onder het verband.

- **ALTIJD** dialyse verwittigen als het verband loskomt, vochtig is of bebloed is.
- **ALTIJD** dialyse verwittigen bij koorts, pijn, branderig gevoel ter hoogte van de insteekplaats.

Als uw katheter onverwachts of accidenteel zou uitvallen, moet u onmiddellijk:

- Neerliggen en de insteekplaats gedurende minimum 15 minuten door iemand laten dichtdrukken (zo mogelijk met een steriel kompres of gestreken zakdoek)
- Binnen de openingsuren, langskomen naar dialyse en de instructies van de verpleegkundigen opvolgen. Buiten de openingsuren komt u best naar de spoedafdeling van AZ Delta.

4 Douchen

Met een dialysekatheter mag u vanwege infectiegevaar, nooit zwemmen of een bad nemen. Douchen is toegestaan als de katheter niet nat wordt bij het douchen.

5 Aandachtspunten bij dialysekatheter

Een dialysekatheter is de levenslijn van de patiënt en dient met de nodige zorg en voorzichtigheid gehanteerd te worden.

- Wanneer de katheter in de lies zit, is het enkel toegestaan om zich te verplaatsen van bed naar zetel en wc en omgekeerd.
- In bad gaan is niet toegestaan. Een douche nemen is mogelijk, als de katheter extra wordt ingepakt door de dialyseverpleegkundige zodat het verband zeker waterdicht is.
- Wanneer de katheter is doorprikt of afgesneden door een scherp voorwerp, moet de katheter onmiddellijk afgeklemd te worden en komt u meteen naar de dienst spoedgevallen Dit is immers levensgevaarlijk! Het risico is namelijk dat de patiënt zou doodbloeden of zou stikken doordat er lucht wordt aangezogen.

- Bij een bloedend of een volledig los katheterverband, komt u naar de dienst spoedgevallen, zodat het verband deskundig ververst kan worden.
- Voor de dialyse draagt u het best een blouse of hemd waarbij het mogelijk is om gemakkelijk de verbandzorg uit te voeren en het aan- en afsluiten voor dialyse te vergemakkelijken.

Contact

Van maandag tot en met zaterdag tussen 7 uur en 18.30 uur kunt u bellen naar de dialysezaal. Buiten deze uren neemt u contact u met de wachtdienst van hemodialyse via het algemeen nummer van AZ Delta: 051 23 71 11.

Dispatch dialyse
t 051 23 38 98
e dialysermt@azdelta.be

DIALYSE ROESELARE
t 051 23 38 98
DIALYSE MENEN
t 056 52 23 75
DIALYSE TIELT
t 051 42 55 77
DIALYSE TORHOUT
t 050 23 25 91
DIALYSE VEURNE
t 058 33 38 20

www.azdelta.be

Bron: dienst nierziekten

Artsen

Dr. Gert De Schoenmakere
Dr. Bart Maes
Dr. Thomas Malfait
Dr. Hans Schepkens
Dr. An Vanacker
Dr. Ignace Vandewiele

AZ Delta Deltalaan 1, 8800 Roeselare **t** 051 23 71 11 **e** info@azdelta.be **w** www.azdelta.be
0520 5441-NL **Deze brochure is laatst aangepast op 15/03/2024**